

Margaret Atwood

ZABSZERDA

Fencsik Flóra fordítása

Marcia csecsemőkről álmodik. Azt álmodja, hogy megint gyereke született, zöld kötött takaróba bagyulált édes, fényes, tejszagú pici habát ölel magához. A gyereknek neve is van, valami furcsa neve, nem érti pontosan. Marciát elönti a szeretet, a vágyódás, de azután ezt gondolja: mostantól gondját kell viselnem. Ettől fölriad.

A hálószobába fölhallatszanak a hírek. A bemozdó túlfűtött hangjából ítélve valami fontos dolog történt. Valami szerencsétlenség; attól szoktak így felpörögni. Marciának nincs kedve megtudni, mi az, ilyen korán reggel semmiképp. Főleg nem kávézás előtt. Az ablakra néz; fehérkés fény hatol át rajta, talán havazik. Akárhogy is: megint ki kell bújni az ágyból.

Az idő egyre gyorsul. A hét napjai úgy tűnnek tova, egyik a másik után, akár azok a hajdani bugyik. Azok a pasztellszínű bugyik, amelyeket kislánykorában hordott, s az egyikre „Hétfő”, a másikra „Kedd”, a harmadikra „Szerda” volt ráhímezve, és így tovább. Marcia számára azóta a napoknak színük is van: a hétfő kék, a kedd vajszerű, a szerda lila. A bugyikkal tartotta számon a hetet, naponta tisztával, esténként a szennyesbe kellett dobni őket. Anyja arra okította, viseljen mindig tiszta fehérneműt, hátha elüti egy busz, s akkor idegenek szeme láttára viszik a hullaházba. Anyja szemében nem az volt a legnagyobb szörnyűség, hogy a lánya meghalhat, hanem hogy az emberek meglátják: nem tiszta az alsóneműje.

Igaz, ezt így soha nem mondta ki. De valami hasonlót mondhatott, más anyák is mondtak ilyeneket a lányuknak. Marciának kapóra jött ez a történet. Ezzel szokta illusztrálni az angol–kanadai prűdériát és gátlásosságot, a közvélemény mítikus hatalma iránti rögeszmés tiszteletet. Valahányszor külföldiekkel vagy nemrég ideletelepültekkel beszél, elmeséli nekik.

Marcia kikászálódik az ágyból, belelép rózsaszín irhapapucsába. Tavaly karácsonyra kapta a huszonnégy éves lányától, aki félti anyja öregedő lábát. (Fiának ezúttal se jutott eszébe semmi; csokoládét hozott neki.) Magára ráncigálja köntösét, amely úgy látszik, összement, egyre jobban feszül rajta. Azután beletúr a fiókba, ahol a bugyikat tartja. Se hímzett csipkeholmi nincs benne, se régifajta nejlon fehérnemű. A romantika helyébe ebben is a kényelem lépett. Marcia hálát ad az égnek, hogy nem a fűződivat korában él.

Útra készre öltözik, csak az irhapapucsot hagyja még magán a hideg konyhakó miatt; lemegy a lépcsőn, át a hallon. Kissé csoszog a papucsban, nagy neki, lötyög rajta. Valaha könnyed volt a lépte, lebbenő. Most árnyékot vet.

Eric a konyhaasztalnál ül, már kora reggel mérges. Haja, e valaha vörös haj, amely most napszitta homokhoz hasonlatos, az égnek áll, akár a kakastaréj; méltatlankodva túr bele. Megint lekváros a keze, a lekváros pirítóstól.

– Seggnyaló három – dohog Eric. Marcia tudja, ez nem neki szól; az asztalra a reggeli újság van kiterítve. Már öt hónapja lemondták az előfizetést – mármint Eric le-

mondta – mert dührohamot kapott a lap politikai vonalától meg attól, hogy nem hajlandók újrafeldolgozott, környezetbarát papírt használni. Pedig Marcia is ennél a lapnál dolgozik, ehhe ír. Eric nem tud ellenállni a kísértésnek: gyakran kioson reggelente a sarki újságárushoz, és megveszi, amíg Marcia még alszik. Most, hogy a kávéját elittották Ericet, az adrenalin élteti.

Marcia elzárja a rádiót, és megcsókolja a férje szűrős tarkóját: – Mit ír? A szabadkereskedelmi egyezményt dicsőíti?

Kintről idegesítő nesz hallatszik, mint amikor körömmel karcognak egy palatáblát. A macska karmolássza a konyhaajtó üvegét. Így kér bebocsáttatást. Nem tanult meg nyávogni

– Egyszer megölöm ezt a dögöt – morog Eric. Marcia tudja jól, hogy férje sose tenne ilyet, sokkal lágyabb szívű annál. Eric azonban vadnak képzelet magát

– Szegény picinyem – markolja föl Marcia az elhízott macskát. Fogykúrán tartják, de a macska titokban kunyerál a szomszédoktól. Marcia megérti.

– Az előbb engedtem ki a nyavalyást. Ki-be, ki-be. Képtelen dönteni – szítja Eric.

– Össze van zavarodva szegény – védi Marcia. A macska ficánkolva kiszabadul a karjából. Marcia kávé adagol a kis eszpresszógépbé. Ha igazán szolidáris lenne Erickel, ő is leszokna a kávéról, és nem kínozná azzal, hogy a szeme láttára issza. De hát kávé nélkül sose ébredne föl.

– Lassan ott tart, ahol az ország – szítja a macskát Eric. – Tegnap beleszart a fürdőkádba.

– Még mindig jobb, mintha a szőnyegre – védi Marcia, és kicsomagol egy adag nedves macskaeledelt. Az állat a lábához dörgölődzik.

– Azt is lecsinálta volna, ha az eszébe jut – mondja Eric. – Undorító ez a dicsőimnusz George Bushhoz. – Ismét a vezércikkről beszél.

– Mit művel már megint? – kérdi Marcia, és Cheerios narancslevet tölt magának. Eric nem hajlandó inni belőle, mert amerikai áru. Amióta megkötötték a szabadkereskedelmi egyezményt az Államokkal, semmit se hajlandó vásárolni, ami a déli határon túlról jön. Ezen a télen tömérek gyökérzöldséget, gumós zöldséget ettek, répát, krumplit, fehérrépat. Eric szerint a pionírok is ezen éltek, és különben is: a fagyasztott narancslé vitaminértéke túl van becsülve. Marcia, ha házon kívül ebédel, avokádóval tömi a fejét, és szívből reméli, hogy Eric nem érzi meg a lehetétén

– A Panama-invázióról van szó – mondja Eric, így különböztetve meg a legújabbat a temérdek többi inváziótól. – Tudod, hányadik ez ebben a században? Odalenn? A negyvenkettedik.

– Nem semmi – mondja csillapító hangján Marcia.

– Ezek nem invázióknak tekintik. Hanem mezőgazdaságnak. Mintha rovarok ellen permeteznének.

– Fáztál odakinn? Hideg a mancsocskád? – veszi föl a macskát újra Marcia, amikor az épp kiemeli fejét az edelehből. A macska röflén egyet, mintha malac volna. Marcia-nak hiányoznak a gyerekek. Holnap már itthon lesznek, szünidőre, a szennyesükkal együtt. A gyerekek Marcia gyerekei, nem Ericétől vannak, bár ezt már maguk a gyerekek se érzékelik. Valódi apjukból elvont fogalom lett, valahol Floridában él. Minden karácsonykor narancsot küld nekik, Marcia ennél többet nem is tud róla.

– Drogügy – mondja Eric. – Le akarják tartóztatni Noriegát, attól egykettőre meggyógyul tízezer nyomorult kábítós.

– Noriega helytelenül járt el – mondja Marcia.

– Nem ez a lényeg.

Marcia felsóhajt: – Gondolom, ez azt jelenti, hogy ma megint tüntetni megy az amerikai konzulátus elé

– En meg néhány más válogatott örült meg öt-hat kiérdemesült trockista. Mindig ugyanazok.

– Öltözz melegen – kéri Marcia. – Jeges szél fúj.

– Fölveszem a fülvédőmet. – A fülvédő Eric egyetlen engedménye a fagyponthoz alatti hőmérsékletnek. – A trockisták az idegeimre mennek.

– A hekusoknak meg te megy az idegeire.

– Ja igen, őket kifelejtettem: és két hekus, szatyros háziasszonyoknak álcázva. Vagy azok a harmok a Ka-Sziszitől. Olyan feltűnőek, hogy öltözhetnének akár bohócnak is.

Eric a Canadian Security Intelligence Service-t, a C. S. I. S.-t, vagyis a titkosrendőrséget becézi Ka-Sziszinek. A Ka-Sziszit hallgatja le a telefonját, legalábbis szerinte. Azzal szokta cukkolni a Ka-Sziszit-ügynököket, hogy fölhívogatta a haverjait, és olyan szavakat mond a telefonba, mint „szabotázs” meg „robbantás”, hadd működjének azok a magnószalagok. Ezzel, úgymond, csak szívességet tesz a Ka-Sziszinek; legalább fontoskodhatnak kedvükre. Marcia viszont azt mondja, hogy ezért nem tud ő félrelépni: azok belehallgatnának a beszélgetéseikbe, és azután megszarolnák.

Eric azonban nem tart a felesége félrelépésétől: – Van ízlésed. Tudod, hogy nincs férfi ebben a városban, akivel érdemes lenne.

Marcia persze tudja jól, hogy az érdem hiánya még soha senkit nem tartott vissza egy kalandtól. Annak, hogy ő nem szokott félrelépni, legalábbis az utóbbi időben nem, egyetlen oka van: a lustasága. Egy szerelmi kapcsolat túl sok energiát követel, ráadásul a teste se elég szép már az első föltárulkozáshoz. Nem kezdhet új viszonyba, ha a combját nem hozza rendbe, és nem vásárol megfelelő fehérneműt. Azonkívül nem kockáztatja meg, hogy elveszítse Ericet. Eric néhanap még inndig meg tudja lepni őt, több tekintetben. Nagy vonalakban tudja, hogy mivel fog előállni, de a részleteket nem látja előre. Márpedig a meglepetés komoly érték.

– A szerelem vak – válaszolja Marcia. – No, megyek a szabad szó templomába. – Örül, hogy a férje tüntetni készül. Ez mégiscsak annak a jele, hogy nem öreg még. Újra megcsókolja Eric gyűrött, lekvártól ragacos feje bühját. – Viszlát este. Mit vacsorázunk?

Eric gondolkodik egy pillanatig: – Répát.

– Az jó lesz. Régóta nem ettünk répát.

Marcia fölveszi a kardigánját meg a vastag fekete télikabátját – nem hundát, Eric ellenzi a szőrmét mostanság, pedig Marcia szerinti a szőrme a természeti népek életéhez is hozzátartozott, ráadásul lehomiló bioanyag. Eric az irhapapucst is csak azért tűri meg, mert a színe miatt műbőrnek nézi, Marcia csizmát húz, sálát köt, bélelt kesztyűt vesz föl, meg a fehér gyapjúsapkáját. Imigyen körülpárnázva mély lélegzetet vesz, és kilép az ajtón a télbe. A macska kisurran a lába közt, majd azon nyomban megbánja. Marcia visszaengedi.

Száz éve nem volt ilyen hideg a december. Éjszaka mínusz harminc alá zuhan; az autógumik reggelre megmerevednek, a kórházakban fagyási sehek tömegét kezelik. Eric szerinti a meglegházthatás az oka. Marcianak ez sehogy se stimmel, eddig azt hitte, a meglegházthatás fölmelegít, nem lehűt. – Szélsőséges időjárás – szögezi le Eric.

Kinn az ajtó előtt a lépcső le van fagyva; már napok óta. Marcia már megpendítette,

hogy a postás el fog csúszni rajta, és bepereli őket, de Eric nem hajlandó sózni; valami újlapta terméket hajszol, de a Canadian Tire-nél ez sose kapható. Marcia a korlátba kapaszkodik, úgy araszol lefelé; attól tart, csonttrikulása van, s ha elesik, összetörhet, akár egy leejtett tányér vagy egy tojás. Eric efféle lehetőségre sose gondol. Őrá csak a globális katasztrófák tartoznak.

A járdáról lapáttal eltisztogatták a jeget, legalábbis ösvényfélét vágtak bele; egy ember elfér rajta. Marcia ezen lépdél a földalatti állomása felé. A Bloor Streeten már kevésbé bizonytalan a talaj, viszont erősebb a szél. Nehézkesen szaporítja lépteit, zihálva érkezik a Bathurst-állomásra.

Az ajtón belül három hajléktalan. Mindhárman fiatal férfiak, ketten bennszülött indiánok, a harmadik nem az. Az, amelyik nem indián, pénzt kér Marciától. Azt mondja, enni szeretne. Marcia ezt szerény ölhajnak találja, bőven ismer olyanokat, akik ennél jóval többet szeretnének. A férfi sápadt és borostás, nem néz a szemébe. Számára Marcia egy olyan elromlott nyilvános telefon, amelyet az ember megráz, és negyeddollárosok potyognak ki belőle.

A két indián kifejezéstelen arccal figyel. Láthatólag elégük van. Eleggük van ebből a városból, eleggük az öngyilkosságból mint megoldásból, eleggük a huszadik századból. Marcia legalábbis föltételezi. Nem veszi zokon tőlük; ez a huszadik század csakugyan nem ütött he.

Az újságoskioszknál vesz egy tábla csokoládét meg egy *True Woman* magazint. Az előbbi kanadai gyártmány, az utóbbi, mi tagadás, igazi jenkiországbeli sajtótermék. De Marcia úgy találja, hogy joga van mindkettőre, épp elég sivár kosztot és erényes eszmét fogyaszt; félórásckát ő is bűnözhet, rombolhatja a vércukorszintjét, és olvashat üdítő sajtószemetet. A többi gypjába hagyulált emberrel együtt benyomakszik a szerelvénybe, elég fürgén, úgyhogy ülőhelyet is talál, átlapozza az ünnepi rovatot, az e havi logyókúra-receptet, lenyalogatja a csokoládét az ujjáról. Majd belemélyed egy cikkbe, amelynek a címe nagy fennen hirdeti, hogy „Mi jár a férfiak eszében”. Természetesen a szexről van szó. Marcia szolgálhatna adalékokkal arra nézvést, mi minden jár még a férfiak eszében.

Átszáll, majd kiszáll a Unionnál, fölbaktat a lépcsőn az utca szintjére. Van lift is, de a karcsú nőket mutató fotók hatására mégis inkább gyalogol. Eric szerint Marciának nagyon jó a combja, de hát Eric meglehetősen elszigetelt életet él.

Itt a várasközponthan föld alatti labirintusok, föld alatti bevásárlóközpontok találhatóak, alagutak vezetnek egyik épülethől a másikba. Az ember akár az egész telet leélheti úgy a föld alatt, hogy ki se dugja az orrát a szabadba. Marcia azonban erkölcsi kötelességének érzi, hogy elviselje a telet, ne kerülje ki. Különben is nehezen boldogul az itteni térképekkel („Őn itt áll”), amelyek a tájékozódni nem tudó embereket akarják útbaigazítani. Szívesebben jár a föld fölött, ahol utcatáblák vannak.

A napokban alaposan eltévedt odalenn; ennek egyetlen haszna volt, talált egy Dilibolt nevű üzletet, ahol rózsaszínű flamingótojásokat árultak, meg viccgyűjteményt a középkorúak nemi életéről, meg üvegcsében tablettákat, cukorból, Gyógyógolyó felirattal. Árultak továbbá darabhkát a berlini falból, külön kis dobozban valamennyit, hitelességi bizonyítvány mellékelve. Tizenkét dollár kilencvenöt centbe kerültek. Vett egyet, hogy majd Eric harisnyájába dugja karácsonyra; még a gyerekek kiskorából megőrizték azt a szokásukat, hogy hülyeségeket ajándékoznak egymásnak. Marcia nem biztos benne, hogy Eric mulatságosnak találja majd; könnyen lehet, hogy tesz

valami megjegyzést a történelem trivializálásáról. De a gyerekeknek tetszeni fog. Igazság szerint Marcia a szíve mélyén önmagának szánja a faldarabot. Emlékül; nem a városról – sose járt Berlinben –, hanem egy korszakról. Ez karácsonyi ajándék abból az évből, amikor ledőlt a berlini fal, meséli majd egyszer, reméli, az unokáinak. És megpróbálja majd fölidézni, melyik év is volt az.

Egyre gyakrabban dugdos el ilyen korszakot jelző holmikát, innen egy fotót, onnan egy levelet; bánja már, hogy annak idején nem őrizte meg gyerekei csecsemőkori ruháscskáit, játékait. A múlt hónapban, amikor Eric fölhasogatta egy régi ingét tőrőlruhának, amely még az első közös évükből származott, Marcia levagdosta róla a gombokat, és eldugta őket. Nyilván ez lesz a sorsa a berlini faltöredéknek is. Karácsony reggelén megrapogatják, örvendeznek neki, utána pedig az ő dobozkájában köt ki a többi lelet között.

Itt még erősebben fúj a szél, kavarog a magas, üvegfalú irodaházak közt. Összegörnyedve, befogott füllel megy egy saroknyit a süvítő szélben, azután taxiba ül.

Az újságot, amelynél dolgozik, sivár, szögletes, üvegfalú, ablaktalan épületben szerkesztik; valamikor a hetvenes években épült, amikor a levegőtlenység divatja tomholt. Külsőre semmitmondó épület. Marcia mégis baljós helynek látja, talán mert tudja, mi zajlik benne.

Az újság neve kissé nagyzóló: *The World*. Afféle nemzeti intézmény, amely manapság – mint annyi más nemzeti intézmény – épp szétesőben. Eric szerint úgy kell neki; a maga módján ez a lap is éppúgy bomlasztotta a nemzetet, akárcsak a szabadkereskedelmi egyezmény; akkor hát miért legyen kivétel? Marcia mégiscsak sajnálja. A *The World* valaha jelképezett valamit, ő legalábbis így érzi. Tisztességes volt, mindenképp tisztességesebb, mint ma. Bizni lehetett benne, elvei voltak, korrektségre törekedett. Most a legjobb indulattal is csak annyi mondható róla, hogy szép hagyományai vannak, és hogy jobb napokat látott.

Bizonyos tekintetben jobbakat, más tekintetben rosszabbakat. Most például, hogy a szerkesztőséget „karcsúsították”, és hozzászabták az üzleti világ igényeihez, a lap több pénzt hoz. Nemrég új vállalatvezetés alá került, ehhez új szerkesztőt is találtak, bizonyos Ian Emmiryt. Ian Emmiryt hirtelen nevezték ki, a rangidősök feje fölött átnyúlva, amíg a mit sem sejtő előző szerkesztő szabadságon volt. Úgy zajlott le, mint egy katonai purcs egynémely melegebb éghajlatú, szegényebb országban. Már-már olyan volt, mintha valami rejtett összefonódás vagy vesztegetés folytán egy sofört neveznének ki tábornoknak, és ennek megfelelő rosszállás is fogadta.

A már régóta ott dolgozó újságírók Rettenetes Iannak nevezik Ian Emmiryt, persze nem az újonnan jött munkatársak jelenlétében: Rettenetes Iannak ugyanis spicilijeik vannak. Egyre kevesebb a régi munkatárs, egyre több az új. Ian a hajbökölési készségük alapján válogatja ki őket. Lassú átalakulás zajlik, lassú tisztogatás. Még az utolsó oldalon megjelent folytatásos képregényt is megszüntették, a „Rex Morgan doktor”-t; a fapofájú orvos meg a valószínűtlenül vidor és nőietlen nővér története már nem található a lapban. Marciának hiányzik. Oly megnyugtató volt ezzel kezdeni a napot, soha semmi nem változott benne. Ellensúlyozta a híreket.

Marcia kóvályog a szerkesztőségi nagyteremben, szabad számítógépet keres. Nincsenek már írógépek, megszűnt a kattogás, megszűnt a laza mászkálás, a jó dumák, amelyeket Marcia emlékezete összekapcsol a lapcsinálás régi zajaival, azokból az idők-ből, amikor az újságot még szinte kikalapálták, kifaragták. Most minden komputeri-

zálva van; Rettenetes Ian gondoskodott róla. Csudára ért a rendszerszervezéshez. Az újságírók, az újak, a számítógépek előtt görnyednek, így főzik ki a híreket; darabbéres ruhagyári munkásoknak látszanak.

Marciának itt nincs saját íróasztala, mert nem belső munkatárs, csak szerződéses rovat szerkesztő. Így hát, ahogy Ian mondta (jól ápolt keze Marcia vállán, szemé apró cinkszög), Marcia akár odahaza is dolgozhatna, ő, Ian, szívesen a rendelkezésére bocsát egy gépet. Szép nyugodt elszigeteltségben írogathatná a cikkeit, és a modemen át juttathatná be ide. Ha ehhez nincs kedve, leadhatná itt a kéziratát, és valaki más majd beviszi a rendszerbe. Lázadó lelket sejt Marciaiban, jobban szeretné, ha nem járna be ide. Ám Marcia mosolyogva bizonygatja: Eric nem engedne be számítógépet a házba, ő már csak ilyen gépromboló alkat, mit lehet tenni! Azt meg, mondja szerénykedve, senkitől se várhatja el, hogy az ő kusza kéziratával bajlódják, kézzel írt javításait silahízálja. Nem, nem, majd begépelí ő maga a cikkeit a rendszerbe, mondja Iannak. Juszt se mondja úgy, hogy „beviszi”. Iannak feltűnik az ellenállása. Talán a fogát is vicсорítja. Nehéz ezt megállapítani; olyan a fogsora, mintha mindig vicсорítana.

Marciának persze, ha akarná, lehetne otthon komputere. Másfelől küldhetne olvasható kéziratot is. De ő be akar járni ide. Látni akarja, mi történik. A dumára vágyik.

Cikkei „Életmódok” felcímet alatt jelennek meg a lapban; bár előbb-utóbb valami új rovatcímet kell majd kitalálni. „Életmódok”: ez a nyolcvanas évek; most már a kilencvenes évek vannak soron; máris folynak a próbálkozások az évtized megkülönböztetésére. Teli a lapok összegzésekkel, a rádió és a televízió nagy komolyan zengedezi, mit jelentettek a hetvenes évek, és mit hoznak a kilencvenesek. Némelyek már a hetvenes évek újraéledéséről beszélnek, ezt Marcia nem nagyon érti. A hetvenes évek egybefolytak a hatvanasokkal, amíg nyolcvanas évek nem lettek belőlük. Hetvenes évek nem is léteztek igazából. De lehet, hogy csak ő nem vette észre őket, mert ez volt az az időszak, amikor a gyerekek kicsik voltak.

Rovata, amelyet nemcsak nők olvasnak, vitatott kérdésekkel foglalkozik. Társadalmi kérdésekkel, időszerű dilemmákkal: otthoni idősgondozás, szoptatás nyilvános helyen, munkahelyi beteges éhségérzet. Interjúkat készít, az egyes felől közelít az általánoshoz; régimódinak, romantikusnak tartja magát, mivel hisz benne, hogy az élet egyénnel történik, bármily nagy a hangsúly mostanság a statisztikákon és a trendeken. Az utóbbi időben a dolgok komolyabbra fordultak Marcia rovatában: több szó esik olyasmikről, mint alultáplált gyerekek az óvodában, feleségverések, zsúfolt börtönök, gyermekhántalmazások. Hogyan viselkedjünk, ha a barátunkról kiderül, hogy AIDS-es. Metróbejáratnál kéregető hajléktalanok.

Iannak nem tetszenek Marcia új szempontjai, nem kedveli Marcia rossz híreit. Uzetemherek nem ilyesmiről akarnak olvasni, nem kíváncsiak azokra, akik nem tudnak beilleszkedni a rendszerbe. Ian legalábbis így mondja. Marcia már a fülébe jutott. Ian „hisztérikusnak” nevezte Marcia stílusát. Szerinte érzeleg. Lehet, hogy igaza is van. Marcia napjai alighanem meg vannak számlálva az újságnál.

Epp új file-t nyit a gépen, amikor maga Ian áll meg mellette. Új öltönyben, szürkében.

– Kaptunk leveleket a cikkére – közli. – Arra, amelyikben azt írta, adjanak ingyen injekcióstűket a drogosoknak.

– O. Gyűlölködő leveleket?

– Főleg – feleli Ian. Örül ennek. – Sokak szerint nem arra való az adófizetők pénze, hogy drogra költsék.

– Nem drogra – magyarázza ingerülten Marcia –, hanem közegészségre. – Még ő maga is gyerekfeleselésnek hallja a szavát. Ian lelkében újabb fekete pont kerül Marcia kartonjára. Nyasgem, gondolja Marcia, és elmosolyodik. Egy szép napon fennhangon talál kimondani valami effélét, akkor aztán megnézheti magát.

Mi lesz, ha kirúgják? Talán akad a számára valami más. De az is lehet, hogy nem akad, mert hogy öregszik. Lehetne belőle újra szabadúszó, vagy, ami még rosszabb, „néger”, aki a más neve alatt ír. Főleg politikusok vágnak rá, hogy életútjuk köbe vésvé maradjon fenn az utókor okulására; legalábbis ők azok, akik hajlandók fizetni ezért. Csinált ő már effélét fiatalabb korában és rosszabb helyzetben, mielőtt megkapta ezt a rovatot. De ma már nem lenne gyomra hozzá. Épp elégszer szerette volna leharapni a nyelvét; nincs már elég vastag bőre a hazudozáshoz.

Szerencsére a házukra fölvelt jelzalogkölcson nagy részét már törlesztették, a gyerekek pedig néhány év múlva elvégzik az egyetemet. Persze Eric is keres valamicske pénzt. Vértolulásos, dörgedelmes könyveket ír, népszerű történelmet, olyasmikről, mint a szórmekeereskedelem vagy az 1812-es háború, és úgyszólván mindenkiről leszedi bennük a keresztvizet. Egykori kollégái, az egyetemi történészek átmennek az utca túloldalára, ha meglátják, részben mert eszükbe jutnak a hajdani tanszéki gyűlések és értekezletek, amelyeken ugyancsak mindenkiről leszede a keresztvizet, mielőtt lemondott állásáról – részben pedig azért, mert nem sokra tartják. Eric nem az ő visszafogott szókincsukkel él. A könyvei jól fogynak, sokkal jobban az ő könyveiknél, s ezt is méltánytalannak találják.

De a pénz még az Eric könyveiért járó szerzői honoráriumokkal együtt se lesz elég. Azonkívül Eric már nem a régi. Mostanában oda lukadt ki, hogy a könyvei mit sem változtattak a történelem menetén. Fogy a lendülete. Még a vádjai, a csínyjei is a súlyosbodó kétségheesésből táplálkoznak. Kétségbeesése nem egyetlen dolognak szól, inkább általános, akár az egyre romló városi levegő. Nem sokat beszél erről, de Marcia tudja. Ő is ez ellen küzd nap mint nap, ő is ezt a levegőt szívja.

Eric néha szóba hozza: el kellene költözni, más országba, valahova, ahol az emberek önérzetesebbek, ahol melegebb az éghajlat. De hova? És miből?

Marciának össze kell szednie magát. Engednie kell az éles hangból. Hátrálnia kell – valamelyest. Meg kell alkudnia.

Már majdnem végzett a begépeléssel, amikor barátja, Gus robotg el mellette. Gus oda-köszön, hogy fölhívja magára Marcia figyelmét; poháremelő kézmozdulatot tesz, majd hüvelykujjával jelt ad: egy órákor! Ez meghívás ebédre, Marcia rábólint. Kis színjátékuk arra a csak félig vicces feltételezésre épül, hogy a falnak is füle van, s hogy veszélyes, ha együtt látják őket.

Szokásos helyük egy kis spanyol vendéglő jóval a Bloor Streeten túl, elég messze a szerkesztőségtől, hogy ne fussanak össze senkivel a kollégák közül. Külön-külön érkeznek oda, elsőnek Marcia; Gus mókás belépőt ad elő: fölhajtott kabátgallérral megáll az ajtóban, majd gyorsan odalopózik hozzá: – Azt hiszem, nem követtek.

– Iannak megvannak a maga módszerei – megy bele a játékba Marcia. – Lehet, hogy ő is csak álcázott hekus. Azon se csodálkoznék, ha a CIA ügynöke volna. Vagy beszerverte az itteni személyzetet. Azelőtt pincér volt. – Ez nem igaz, de hozzátartozik kettejük folytatásos műsorához, Ian feltételezett előző foglalkozásairól. (Mosodai alkalmazott. Numizmatikus. Versenyagár-tenyésztő.)

– Á! – repes Gus. – Szóval innen az a kenetes mézesmázossága! Az enyém is innen

ered. Pelyhes állú ifjú koromban hat hónapig pincérkedtem, nem is akárhol, a Sohóban. Sose kötekedj pincérrel, angyalom, belekőp az ételedbe a konyhában.

Marcia sangriát rendel, és elégedetten helyezkedik el szélesedő fenekén. Itt úgy ehett importált ételt, hogy nem kell árulónak éreznie magát. Azt tervezi, vérnarancsot is rendel, ha van. És fokhagymalevest. Ha Eric utóbb keresztkérdéseket tesz föl neki, tiszta lesz a lelkiismerete.

Gus a legújabb haverja, hírforrása. A legújabb és a legutolsó: a többit vagy elhocsátották, vagy maguktól léptek ki. Gus maga nem tartozik a Régi Gárdához. Néhány hónapja importálták őt Angliából, hogy a Szórakozás-rovatot szerkessze; ez is Rettenetes Ian egyik kísérlete a hanyatló újság hitelének visszaszerzésére. Azt Ian is tudja, hogy valami nincs rendjén, csupán az összefüggéseket nem ismeri föl: nem látja be, hogy még az üzletembereknek is vannak egyéb kívánalmaik, sőt normáik. Ők is rájöttek: a *The World*-ből már nem lehet megtudni, mit történik, csak azt, mi történik Ian fejében.

Gusszal azonban melléfogott. Gusnak saját elgondolásai vannak.

Gus magas, hordó alakú, haja sötét és göndör. Harmincöt lehet, talán annyi se. Szögletes, fehér, egyenletes fogai vannak, mind egyforma nagy, akárcsak Mr. Punchnak. Ettől eléggé felelmetes a vigyora. Angol és zsidó egyszerre. Marcia inkább angolnak látja, de még annyit se tud róla, hogy a teljes keresztneve Augustus-e vagy Gustav vagy valami egészen más. Nagy valószínűséggel homokos is; ezt literátus angol urak esetében nehéz megállapítani. Marcia néha mindnyájukat homokosnak hiszi, máskor nem. Udvarolható hajlamuk nem igazítja el az embert, mert a Gus társadalmi osztályához tartozó férfiak mindennek udvarolnak, ami mozog. Ezt Marcia már régebben észrevette. Reagálásra vágnak, arra, hogy a kedvességükkel hassanak a másikra; s ez a hatás visszasugárzik rájuk.

Gus könnyedén, erőfeszítés nélkül udvarolgat Marciának, mint aki a zongorázást gyakorolja; legalábbis Marcia így látja. Esze ágában sincs, hogy komolyan vegye a fiút és hobócot csináljon magából. Különben is túl fiatal gyerek. Csak a *True Woman*-ben és más efféle női magazinokban olvasni olyan fiatalemberekről, akik náluknál idősebb nők iránt éreznek érzéki vágyat anélkül, hogy testrészeiket bántóan összevetnék a fiatalabbakéival. Marcia számára előbbre való az emberi méltósága, legalább amíg módja van választani.

Gus udvarlása ma abban nyilvánul meg, hogy felfokozott érdeklődést tanúsít Eric iránt; még sose találkozott vele. Mindent tudni szeretne Ericről. Hallott róla, hogy a lapnál Vörös Eric a gúnyneve, s ártatlan képpel arról érdeklődik Marciától, hogy ez a viking ősökkel függ-e össze. Marcia indulatosan kifejti, hogy ez a gúnynev jellemző a *The World* munkatársainak gondolkodásmódjára: aki nem úgy gondolkodik, mint ők, az kommunista. Eric nem kommunista; bizonyos értelemben inkább tory, de nem úgy, ahogy az angliai toryk azok. De nem is úgy, mint a kanadai toryk: Eric szerint a jelenlegi kanadai torykormány zömmel feltörekvő használatú-kereskedőkből áll. Ericet dühíti, hogy a miniszterelnöknek kétszáz új öltönye van; nem azért, mert kétszáz van belőlük, hanem mert Hongkongban varratja őket. Szerinte az adófizetők pénzét hazai szabókra kellene költeni.

Gus fél szemöldöke fölhalad, Marcia észreveszi, hogy beszélgetésük túlságosan bonyolult lett. Félig tréfásan azt mondja, Gus nem értheti meg Ericet, amíg nem tanulmányozza az 1812-es háborút. Gusnak láthatólag fogalma sincs az 1812-es háborúról. Úgy vágja ki magát, hogy azt mondja: azelőtt azt hitte, „érdekes kanadai” nem létezik.

a két fogalom kizárja egymást, de Eric nyilvánvalóan kivétel. Marcia pedig rádöbben: Gus különök után kutakodik, és abban a tévedésben él, hogy Eric ebbe a kategóriába tartozik. Marcia hosszankodik – s mosolyogva még egy italt rendel, hogy ez ne lássék rajta. Eric nem is külön. És sok mindenben igaza van. Ettől persze még éppoly nehéz elviselni őt; de Marcia nem engedi, hogy fölényeskedve emlegessék.

Gus most teljes figyelmével Marcia felé fordul. Miképp viseli el a monogámiát, tudakolja. Marciának és Ericnek az a híre, hogy monogámok, mint ahogyan másoknak az, hogy sokat isznak. Gus elképzelése szerint a monogám ember antropológiai csodabogár vagy valamiféle hős. – Hogyan csinálod? – kérdi.

Nem, véli Marcia, ez a fiú mégse buzi. – Nem voltam én mindig monogám – szeretné mondani. Nem valami egyenes úton jutott el egyik házasságából a másikba. Ha nem melléfogásokon, kalandokon, keserúségeken át; az Eric-ügy is elképesztő zűrökkel és viharokkal kezdődött. De ha ezeket megvallja Gusnak, az még kíváncsibb lesz, vagy, ami még rosszabb, hitetlenkedik, és kérleli, meséljen el mindent. Aztán, ha Marcia mesélni kezd. Gus azt az udvarias, fürkésző arckifejezést ölti majd föl, amelyet akkor öltenek az angolok, amikor szerintük a hölgy vagy eredetibb annál, semhogy szakban ki lehetne fejezni – vagy dögunalmas.

Így aztán Marcia kitér a téma elől, és mással szórakoztatja Gust. Elmeséli neki a hét napjainak nevével kihírmzett bugyik történetét, anyja riogatását a gázolással. Erről rátér a régi Kanada leírására; a sötét és piszkos torontói sörözőkről mesél, a mindig hüzsös Csak Férfiaknak helyiségekről, a vasárnapi szórakozást tiltó törvényekről. Ő maga se tudja, miért állítja be hazáját ennyire zord és primitív országnak. Lehet, hogy mint annyian, ő is szereti a háborús történeteket. Lehet, hogy hátornak és rendíthetetlennek akar látszani, aki kibírta ezt a szigorú országot. Gyanúsak neki a saját indítékai.

De azért csak mondja tovább. Mesél Mackenzie Kingről, a leghosszabb ideig hatalmon levő kanadai miniszterelnökről, aki a halott anyját hívta segítségül az állami politika kialakításához, s szent meggyőződése volt, hogy az anyja lelke az ő terrier kutyusában él tovább. Gus azt hiszi, ezt Marcia találta ki, de ő bizonygatja: nem, nem, így igaz. Dokumentumok támasztják alá.

Így jutnak a fohagymaleves végére. Amikor a mélyhűtött tintahal megérkezik, Gus veszi át a szót. *A The World* legfrissebb pletykáit szolgálja fel: – Rettenetes Ian rajokba akar rendezni bennünket – mondja. Látszik rajta az öröm: íme egy újabb helyi képtelenség, lesz miről mesélni majd, ha hazatér Angliába. Ő maga még nem tudja, hogy vissza fog menni, de Marcia már tudja. Kanada sose lesz neki való hely.

– Rajokba?

– Olyanok leszünk, mint a kardszárnyú delfinek – feleli Gus. – Három újságíró egy raj, élén egy rajvezetővel. Szerinte ez jót tesz a csapatszellemnek.

– Legjobb lenne, ha egyedül írná tele az egész újságot – mondja Marcia, keserúségét leplezve. A rajötletet tömény marhaságnak tartja, de közben úgy érzi, kihagyták valamihől, minthogy ő maga nem tartozik egyetlen rajba se. Kimarad valamiből, valami kellemes dologból.

– A legjobb úton van eléle – mondja Gus. – Lerovidította az olvasói levelek rovatát, hogy egy új sorozatnak juttasson helyet; mit gondolsz, ki lesz a szerzője?

– Jaj, ne – képed el Marcia. – Mi a címe?

– Vélekedéseim – vigyorog vérfagyasztóan Gus. – Nem. Rosszul mondom. Ian Emiry; Válogatott Horkolásaim.

– Kegyetlen vagy – dűnyögi Marcia, nem akarja kimutatni, mennyire egyetért vele.

– Megérdemli. Föl kéne kötni az ipsét szándékos és folyamatosan elkövetett anomokozásért. Azt akarja, hogy a Szórakoztatás-rovat rendezzen egy kritikai fórumnak nevezett összerőffenést. Szerinte ingyen túlmunkában össze kellene jönnünk, hogy meghallgassuk egy pudvás vén egyetemi tanár szövegét arról, miként óvjuk meg magunkat az áporodástól. Ezt nem én találtam ki.

– Uramisten. Mit fogsz csinálni?

– Biztatom – feleli Gus. – Mosolygok, mosolygok, intrikálok.

– A többiek nem túrik el – véli Marcia.

– Mind ezt mondják – vigyorog fültől fülig Gus. Könnyű neki. Nincs röghöz kötve. Se jelzőloghitel, se gyerekek, se monogámia.

Marcia az imént túl gyorsan hajtotta le a második pohár italt. Most elveszítette a fonalat. Nem figyel, Gus bámulja, azon tűnődik, milyen lenne mégiscsak lefeküdni vele. Túl sokat sziporkázik ez a pasas, gondolja. Meg aztán kifecsegné.

Nézi Gus, amint ragyog komiszkodó örömeiben – és egyszer csak látja őt, milyen kisfiúkorában lehetett. Tízévesen. Ezzel a vigyorral nyilván ő az osztály mókamestere. Mindenkit a nyelvére vesz, még a verekedős fiúkat is. Ismeri a gyöngye pontjaikat, tudja, hova dőhethi a kést. És hogyan védheti meg magát.

Gyakran gondolkodik így el férfiakról, különösen egy-két pohár után. Ránéz egy arcra, és látja a múltat, a felszín mögött észreveszi azt a másik arcot, a gyerekarcot, amely most is ott van még. Így látja Ericet, köpcösen, szeplősen, dacosan, az iskolai igazságtalanságokon háborogva. Még Rettenetes Ianban is látja a szürke, gürcölő kisfiút, aki tudja, hogy a többiek ostobának tartják; látja őt, amint elszántan tanul, amint hiába vágyik jó baráttra, és gyűlik benne a bosszúvágy. Ettől a látomástól kicsit meg is hocsát neki.

Visszatér a figyelme a beszélgetéshez. Úgy látszik, kihagyott néhány láncszemet: Gus időközben témát váltott, és most épp Noriegáról beszél. – Az őserdőben bujkál – mondja. – Fügét mutat nekik. Sose kapják el, lelécel, Kubába vagy máshová, azután majd szépen visszatérnek a régi panamázások és kenések, egy vadonatúj CIA-seggnyalóval – fölemeli a poharát, jelez a pincérnek, töltsék meg újra. Fehérbort iszik. – Egy év múlva mind benn lesznek az amcsik seggiben.

Marcia Noriegára gondol, amint kúszik a tropikus aljnövényzet közt, vagy a hegyekben táborozik. Fölidézi az újságban látott fotóit: a kerek, viharvert, rezzenéstelen arcot, egy mogorva bűnbak arcát. Nyilván már nagyon fiatalon kialakította ezt a rezzenéstelen ábrázatot: rákényszerült. Ezért vagyok én ilyen érzelgős újságíró, állapítja meg magában, sose hiszem el senkiről, hogy eleve gonosznak született. Mindenre készséggel találok mentséget.

Kimegy a mosdóba, hogy megszabaduljon a túl nagy adag sangriától és rendbe tegye az arcát. Későre jár, későbbre, mint hitte. A tükörben fénylik a szeme, arca kipirult, fűrtjei elszabadultak. Oldalról borzadva látja: tokája nőtt. Első férje hajdan azt mondogatta neki, hogy olyan, mint egy Modigliani-kép; most egészen más festészeti korszak nőalakjaira hasonlít. Dundi bacchánsnőre a tizennyolcadik századból. Sőt kissé vézesnek is látszik. Riadtan dőhben rá, hogy Gus egyáltalán nincs kizárva, merthogy ő maga sincs. Egyelőre.

Rákényszeríti magát, hogy gyalog menjen föl a lépcsőn a Bathurst-metróállomásnál. Egy pillanatra elképzeli, milyenek lesznek ezek a patyolattiszta állomások, amikor he-növi őket a moha, hatalmas páfrányok lepik el, vagy éppenséggel víz alá kerülnek, amikor majd a melegházhátás igazán komolyra fordul. Észbe kap: már nem is úgy gondol erre, hogy „ha”, hanem úgy: „amikor”. Ez rossz tendencia. Le kell szoknia róla, uralkodnia kell magán.

Öt óra elmúlt, a három hajléktalan már nincs ott. Lehet, hogy holnap megint itt lesznek, lehet, hogy elbeszélget majd velük, és cikket ír az utcán élt életről vagy a nagyvárosokban élő indiánok helyzetéről. Ha megírja, azzal kissé változtat majd a dolgon, vagy a hajléktalanokén, vagy a sajátján. Hogyne: rendeznek majd egy kerekasztal-beszélgetést, névtelen leveleket kap. Pedig valaha hitt benne, hogy van valami cske hatalma.

Besötétedett, hideg van, süvít a szél; a karácsonyi dekorációk hamis fényvel hunyorognak a kirakatokban. Csupa harangocska meg aranyfüst; az angyalkák meg a madonnák a jászolhan pihenő gyermekkel már lefutottak, nem eléggé egyetemesek. Vagy talán csak nem adják el eléggé az árut. Nem lendítenek a kereskedelmen.

Marcia siet, nem áll meg nézelődni. A hólyagja majd' szétrobban, nem működik már úgy, mint valaha. Azt az utolsó kávé-t már nem kellett volna innia, a végén még szégyenszemre hajba kerül itt az utcán, mint a gyerek, akinek az iskolából hazamenet átnevdesedik a mackója.

Hazaér, a lépcső le van szórva macskapiszokkal. Eric működött. Akárcsak a fürdőszobában, ahova Marcia beront, s ahova vécepapír helyett felhasogatott újságpapír került; rajtuk – amikor végre holdogan lerogy, és hozzájut, hogy heleolvasson – a ma reggeli *The World* gazdasági cikkeit találja.

Eric a konyhában van, répát aprít, és dúdol magában. Egy ideje megszüntette a konyhai papírtörőket. Fehér szakácskötetény van rajta, abba törli a kezét. Látszanak a kötényen az első vacsorák nyomai, sőt már ott virít rajta néhány mai répafolt is.

A rádió híreket mond: újabb harcok dúlnak Panamában, újabb halottak, újabb romok, újabb otthontalan gyerekek hóklásznak köztük, újabb és újabb közhelyek zenegnek. Összeesküvés elméletek virulnak, akár a rózsák. Noriega elnököt nem találják, de elég sok szó esik vudukellékeiről meg a pornó-videofilmjeiről, amelyekkel teli volt a főhadiszállása. Marcia, aki négerként annak idején több politikus életét is megírta már, semmi különösöt nem talál ebben. Főleg a pornóban nem. Ami a vudut illeti, ha ez kellene a győzelemhez, mások is úgy folhasználnák, mint a pinty.

– Eric. Az a fölhasogatott újságpapír a fürdőszobában mégiscsak túlzás.

Eric dacos pillantást vet rá, dacosat és egyben elégedettet: – Ha nem hajlandók reciklikálni a folyamat egyik végén, hát reciklikáljanak a másikon.

– El fogja dugaszolni a véct – mondja Marcia. Tudja, ha arra hivatkozna, hogy a méregtartalmú nyomdafesték felszívódik az altest bőrén át, azzal a férjét nem rendíti meg.

– A pionírok is ezt használták valaha – mondja Eric. – A tanyákon mindig az áruházak prospektusait használták, azt se tudták, mi a toalettpapír.

– Az más volt – vitázik türelmesen Marcia. – Nekik árnyékszékük volt. Neked viszont az a tudat kell, hogy vezérigazgatókkal töröld ki a fenekedet.

Eric sandán pislog; Marcia telibe talált. Témát vált: – Mi hír a flaszteren?

– Semmi – feleli Marcia. – Ugyanaz. Kicsit olyan, mint a Kremlben. Mármint az

ötvenes évek Kremljében – helyesbít, tekintettel az időszerű ideológiai megújulásokra – Rettenetes Ian rajokba tereli őket.

– Olyanok lesznek, mint a delfinek?

– Vagy mint a borsószemek a hüvelyben – feleli Marcia. Leül az ebédloasztalhoz, rákönyököl. Nem erőlteti tovább a toalettpapír-témát. Hagyja Ericet, hadd élvezze néhány napig, az első nagy dugulásig. Azután ő majd szépen visszaállítja a régi rendet.

A répán kívül sült krumplit esznek és egybesült húst. Eric engedélyezi a húsevést, még csak nem is mentegétozik miatta. Azt mondja, a férfiaknak szükségük van rá a vörös vérseljtjeik építéséhez, nagyobb szükségük, mint a nőknek. Marcia erre felelhetne egyet s mást, de nem akar a vacsoraasztalnál olyan vérapasztó női testi funkciókat emlegetni, mint a gyerekszülés és a menstruáció, úgyhogy inkább hallgat. Nem mesél a Gusszal elköltött ebédéről se; tudja, hogyan vélekedik Eric Gusról, látatlanban, főleg a cikkei alapján, amelyek leginkább hollywoodi filmekről szólnak. Közönséges és ön-hitt alaknak tartja, s ennél is rosszabbat gondolna a hitveséről, ha megtudná, hogy mélyhűtött tintahalat eszik azzal az alakkal, amíg ő önzetlenül tüntet az Egyesült Államok konzulátusa előtt.

Nem akar a tüntetés felől kérdezősködni, még nem. Ahogy Eric a répával buzgódik, látszik rajta, hogy a tüntetés nem sikerült valami jól. Lehet, hogy senki se ment el rajta kívül. Gyertya van az asztalon, borospoharak. Megmentendő, ami a mai nappól még maradt.

A sültnek csodás az illata. Marcia dicséri a húst, Eric elzárja a rádiót, és meggyújtja a gyertyát, kitölti a bort, és egyetlen, gyönyörű mosolyt vet Marciára. Beismerő mosoly ez és megbocsátó mosoly – hogy mit bocsát meg vele, azt Marcia nem tudja. Azt-e, hogy mindketten öregszenek, hogy túl sokat tud; ezek az ő közös bűneik.

Marcia is rámosolyog, és eszik és iszik és elégedett, és odakinn, a konyhaablakon túl süvit a szél, és változik a világ, összecsuklik és föltápászkodik, és múlik az idő.

Mi lesz ezzel a nappal? Oda tér meg ez is, ahová a többi megtért és meg fog térni. Marcia még most is, mialatt itt ül, eszi az almamártást, amely (az Ontariói Nagy Szakácskönyv szerint) ugyanolyan, amilyet a hajdani pionírok ettek; tudja, hogy ez a nap is elszivárog, eltűnik, s eltűnik a többi is, és már soha vissza nem tér. Holnap befutnak a gyerekek, az egyik keletről, a másik nyugatról, ki-ki a maga egyeteméről, a távolból, ahol tanulnak. Téli csizmájukról leolvad majd a jég, tócsát képez a hallban, sófoltokat hagynak maguk után a kövezeti padlón, súlyos léptek koppannak a pincelépcsőn, amint lemennek kimosni a szennyesüket. Kotorászás lesz a hűtőszekrényben, leejtett tárgyak csattannak, nyüzsgés lesz és izgalom, valódi és megjátszott. A lánya megpróbálja majd átszervezni Marcia ruhatárát és testtartását, a fia gáláns lesz és félszeg és filényes; és mindketten kerülik, hogy túl szorosan vagy túl sokáig ölelgessék őket.

Előkeresik a régi díszeket, fölállítják a fát, némi vita után arról, nem a műanyag fa lenne-e a tisztességesebb. Csillag kerül a fa csúcsára. Karácsonyeste mindnyájan isznak majd Eric rémséges tojáslikörjéből, és hámozzák a Marcia első férje által küldött narancsokat. Hallgatják majd a karácsonyi dalokat a rádióból, egyenként bontogatják az ajándékokat, a gyerekek feszengek, mert úgy hiszik, kinöttek már ehből, és Eric nyakra-főre készíti majd a polaroidképeket, amelyek sose fognak albumba kerülni, pedig arra szánják őket, és Noriega menedéket kér majd a Vatikán panamavárosi követségén. Marcia a hírekből értesül majd erről, meg a *The World*-ből, amelyet Eric csempész be a házba, és később felszabdálja majd a macskának, hogy arra piszkítson

– miután a macskapiszok javát a lépcsőre szórta –, és a macska elutasítja, helyette Marcia hívogatóan puha, finom, rózsaszín papucsába piszkít.

Azután eljön karácsony napja. Hétfőre esik, egy újabb pasztellkék hétfőre, és pulykát esznek majd meg gyökérzöldséget és gyümölcslepényt, amelynek elkészítésére Marcia végre rászánja magát, míg Noriega elárvultan alszik egy katonákkal körülvett ház egyik szobájában, arról álmodik, hogyan jutott ide, és hogyan kerül ki innen, vagy gyilkosságokról álmodik, amelyeket régebben követett el, és amelyeket ezután szeretne elkövetni, vagy nem álmodik semmiről se, kerek arca himlőhelyes és sivár, akár egy aszteroida. A berlini faldarab, amelyet Marcia dugott Eric harisnyájába, elkallódik a pamlag alá. A macska elrejtőzik.

Marcia becsíp a tojáslíktől, és később, mosogatás után bezárkózik majd a fürdőszobába, némán sírdogál magában, a zsémbes macskát ölelgeti, akit ehhől a célból ráncigált elő az ágy alól. Sír, mert a gyerekek már nem gyerekek, vagy mert ő maga már nem gyerek, vagy mert vannak gyerekek, akik soha nem voltak gyerekek, vagy mert nem lehet már gyereke soha többé. A teste túl gyorsan hagyta el erre nem volt fölkelésülve.

A sok karácsonyi beszéd az oka, folyton gyerekekről van szó. Meg a sok reménykedés. Elvonja a figyelmét, és nem sikerül odafigyelnie az igazi hírekre.

Szilágyi Andor

SZERELMEM, JASMINA

A pilóta egyben maradt részei vastag gézpólyába tekerve, egy se nyaka, se válla, lábatlan babujaforma, a feje helyén hat apró lyukkal, kettő-kettő a szemeknek és a füleknek, egy-egy pedig az orrnak meg a szájnak, nincs a törzsön egy papírdinári folt, ami épen maradt volna, mint egy vedlő piros kígyó, olyan az egész test, mondja a hosszú orrú, vastag szemüveges felcser jasmina nővérnek, amikor kötözés után a pilóta kezekecskét visszazugorítják a szobába, az ágy fölé lógatott vörös meg vízszinű üvegekből, sűrű tasakokból műanyag csövek indáznak elő és tűnnek el a pólya sűrűn egymásra tekert szövetei között, jasmina nővér negyedóránként belép a szobába, megáll a pilóta mellett, és az újságpapírral leernyőzött neon fényénél ellenőrzi a folyadékok színjét, rápillant az alig hallhatóan zümmögő, pittyegő műszerek mutatóira, majd hozzám lép, és homlokomhoz érinti az arcát, miért te nem aludni, szegény kis mandarinág? csukja be szemeket, és az aggyal álmodni szépeket, nagyon szépeket, suttojja ilyenkor jasmina nővér, aludni, aludni, no, hunyni le a szemek pillá! egy-kettő! majd holnap mi beszélgetni egy jót, te meg én, oké? suttojja jasmina nővér, és én engedelmesen lehunyom a szemem, pedig tudom, hogy nem fogok beszélgetni vele, holnap se, meg holnapután se, senkivel többé, soha, érzem, gondos kezekkel körbeigazgatja rajtam a vastag gyapjútakarót, érzem finom, hosszú ujjai simogatását, és egy pillanatra ismét homlokomon érzem ajka puha hűvösét, amikor újra felnyílik a szemhéjam, jasmina